

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχτικοί συντάκτες: Κ. ΚΑΡΒΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚ ΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ,"

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

« ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ" Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ »

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για την Ελλάδα	δρ. 20	το χρόνο.
	» 10	το εξάμηνο.
	» 5	το τρίμηνο.
Για την Αγγλία και Αίγυπτο	£	1 το χρόνο
	£	0,10 το εξάμηνο
	£	5 το χρόνο
	£	3 το εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Α ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΗ μιά άστικη βραδινή εφημερίδα γιατί στον ποιητικό διαγωνισμό για τον Ύμνο της Εκατονταετηρίδας, ή επιτροπή δε βρήκε, ανάμεσα στο πλήθος των ποιημάτων που της σταλίστηκαν, κανένα άξιο για να το βραβεύσει. Αφήνουμε κατά μέρος κατά πόσο ή επιτροπή είχε δικαίωμα να μην κρίνει κανέναν ποιητή άξιο για βραβείο. Αυτό επιτέλους μπορεί να είναι και ζήτημα υποκειμενικού γούστου, άσχετο με την ποίηση. Ο κ. Πάπ π.χ. που έχει, όπως είναι γνωστό, την ιδιότητα, άμα γίνεται εισηγητής, να ανακαλύπτει μεγάλους ποιητές, σίγουρα θα ανακάλυπτε και στην περίπτωση αυτή τον καταλληλότερο για να του χαρίσει τη δάφνη και το χιλιόδραχμο. Κείνο που δε συμφωνάμε διόλου με την άστικη πατριωτική εφημερίδα, είναι ο χαρακτήρισμός που δίνει στο αποτέλεσμα του διαγωνισμού. «Χρεωκοπία των νέων ποιητών», όπως ισχυρίζεται, σίγουρα δεν είναι. Χρεωκοπία των άστικών ιδανικών αν την ωνόμαζε, ίσως να βρισκότανε πιο κοντά στην αλήθεια. Αν οι νέοι μας ποιητές αληθινά πάψανε να συγκινούνται και να εμπνέονται από σκουριασμένα ιδανικά, που όλοι μας πιά ξαίρουμε σήμερα τί κρύβεται από πίσω τους, αυτό θα είτανε για έπαινος των νέων ποιητών. Το δυστύχημα, που τίποτα δε μνησεί τέτοιο μεγάλο καλό. Η ποιητική νεολαία μας ξεκολοιθάει κι αυτή τον ίδιο χαβά που τραγουδήσανε ως τώρα οι Πατέρες. Καμιά άνησυχία, καμιά ύποψια. Ρουτίνα κ' επανάληψη των χιλιοειπωμένων. Ξέφτυσμα λοιπόν και ξεθύμασμα. Γιατί οι Πατέρες επιτέλους άνήκανε σε μιά γενεά, που αληθινά πίστευε στα πατριωτικά ιδανικά. Γι αυτό κ' ή πατριωτική ποίηση της περασμένης γενεάς, που μπορεί

κανείς να πεί πως άρχίζει με το Σολωμό και τελειώνει με τον Παλαμά, μιάς έδωσε μια ποσά σεβαστά δείγματα αληθινής πατριωτικής ποίησης. Με τον Παλαμά ή πατριωτική Μούσα γίνεται πως είπε την τελευταία της λέξη στον τόπο μας. Από τώρα άρχίζει άλλη εποχή. Καινούρια εποχή, καινούρια ιδανικά, καινούρια τέχνη. Του κάκου κωροτερεί ή επιτροπή τον ποιητή που θα τραγουδήσει με λόγια φλογερά το πατριωτικό ιδανικό. Άς μην κωροτερεί, κ' έπειδή ο καιρός δε μιάς περιμένει, άς αναθέσει στον κ. Πολέμη τη σύνταξη του Ύμνου. Είναι ο καταλληλότερος από όλους για αυτή τη δουλειά.

***

Ο Ι δυο Ηλειώτες δημοδασκάλοι, ο Τζούφης κι ο Δαγλής, οι συντάκτες του γνωστού μανιφέστου προς τους δασκάλους, μαθαίνουμε πως παρτήκανε από τη θέση τους. Για την εποχή μας, που θέλει να περνάει για φιλελεύθερη, το πράμα αυτό είναι άκατανόητο. Επιτέλους οι άνθρωποι αυτοί δε δοκίμασαν να οργανώσουνε καμιά επανάσταση ενάντια προς το κτήδεσώς για να θεωρηθεί άπαραίτητη τόσο σκληρή τιμωρία. Απλούστατα θελήσανε να ξηγήσουνε στους δασκάλους ποιός είναι ο προορισμός τους. Μιά κυβέρνηση που διακηρύττει πως το μεγάλο όνειρό της είναι ίσια ίσια το ξύπνημα του δασκάλου και μαζί μ' αυτό ή ανύψωση της λαϊκής εκπαίδευσης, πως μπορεί να θέλει το δάσκαλο με γλωσσόδετη στο στόμα: Τι να την κάνουμε τη δημοτική γλώσσα και τις άλλες μεγαλόπρεπες μεταρρυθμίσεις, άμα λείπει από τους δασκάλους το στοιχειώδες αυτό, ή λευτεριά της σκέψης: Οι σκλάβοι σκλάβους θα πλάσσουνε, άς είναι και με τη δημοτική γλώσσα. Μά αυτό θα είναι φοιητό. Ν' ανοίγουμε την πόρτα για να μπεί ή Δημοτική και συνάμα να κλείνουμε το στόμα του δασκάλου, τι τοαγική είσοινεί! Η «Γενική Ένωσις» των δημοδασκάλων θάάρετε, όπως πολί σωστά σημειώνει κ. ο «Ριζοσπάστης», να το πάρει το ζήτημα για δικό της. Άμα μιά επαγγελματική ένωση άσινει ένθετα τα μέλη της στην υπατάθεια ή στη στενωποαααα, δε βλέπουμε σε τι γοιιάζεται. Μά φαίνεται πως κ' ή «Ένωσις» των δημοδασκάλων, θα είναι σαν την προίσιμη «Ένωσις» των Καθηγητών, που μόνο ποσοστού έχει να πιάσει ποδιές και να συντάσσει άγνωστεξίες και βροθασιοσούς. Άν πόλι οι δυο δασκάλοι, που με το τολμηρό τους κείνο διάβημα πήσανε πιά ξεγνωσιστή θέση στην ιστορία της Έκπαίδευσης, παροτήκανε κ' άλλη καμιά κίττα, άνωσιστι σε μιάς καινούρια ή παλιά, τότε το ύπομνησίο έχει ύπονοαααα κ' μιά έννοήσσει πως έχει άποααα ή ποααα αααα αααα αααα που νέννησε τόσα αγάγια μέσθ από δασκάλικό κλάδο.

***

ΜΑΣ πληροφοροούν οι εφημερίδες πως ο κ. Δίγκας έκαμε εκπαιδευτική επιθεώρηση της Μακεδονίας. Θα είταν καλύτερα αν είχε άρχισει από την Αθήνα. Έγυχε να παρεβρεθούμε στην τελετή που έδωσε την περασμένη Κυριακή το 17ο Δημοτικό σχολείο, κ' ακούσαμε εμβρόντητοι πως, ενώ τα μαθήματα άρχίζονε στις 8 1)2 το πρωί, μερικά παιδιά

παρουσιάζονται στις 9 και 9 1)2. Ρωτώντας μάλα και πώς σ' άλλα σχολιά, μάλιστα ιδιωτικά, τα παιδιά έχουν το λήγερτο να πάνε στις 10 ή και 10 1)2. 'Αφτό λέγεται και είναι τίποτα λιγότερο, παρά παραλυσία, και άπορούμε πώς δέν ξέρει ο κ. ύπουργός πώς βασιλεύει τέτια παραλυσία, ή αν την ξέρει, πώς δέν τη σταματά. Καλύτερα να λείπουν τέτια σχολιά, που συνηθίζουν τον άνθρωπο από μικρό στην παραλυσία και κακοήθεια. Και τι κάνει το 'Εκπαιδευτικό Συμβούλιο; τί γίνεται στη Γερμανία, όπου σπουδάσαν οι κ. κ. Σύμβουλοι;

'Ηθέλαμε να μάθουμε και αν άρχίζουν τα μαθήματα τους οι δασκάλοι άληθινά στις 8 1)2. Γιατί άνάγειλαν πώς ή σκόλη τους θα άρχιζε στις 9, ενώ δην την άρχισαν παρά στις 10, κατά το θεατρικό σύστημα. Δέν έννοούν ότι φέρθηκαν χωριάτικα προς δσους κατά την άγγελία πήγανε στις 9 και έχασαν του κάκου μία όλόκληρη ώρα; Δέν έννοούν ακόμα, πώς υποσοστά στα παιδιά, που τάχα πρέπει να μορφώσουν, διάποσαν μία άναλήθεια;

Τι χάλα!

Στα δικά μας γούνια άρχιζαν τα μαθήματα στις 8, όταν γυποούσε το κουνούνι, κι όλα τα παιδιά άνέβαιναν άμέσως στην τάξη. Σπάνια και κατά λάθος υπορούσε να ύστερήσει κανείς μαθητής, να αν έτσι ύστερούσε. είταν άναγκασμένος να σταθεί δοθιος ως στο τέλος της παράδοσης.

Φάνεται πώς τόσα προκόφουμε άνάποδα.

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΨΥΧΟΣΑΒΑΤΟΥ

(Γράμμα στον Π. Δ. Ταγκόπουλο)

Άγαπητέ μου Πάνο,

Δέν μπορείς να φαντασής πόση χυρα μου προξένησε ή συμμετοχή σου στην παράσταση του «Ψυχοσάββατου». Θα τόχω μέσ στις καλές θύμησες της ζωής μου πώς ένας ποιητής σαν και σένα έπαίξε κάποτε τον Κωσταντή μου και τον ζωντάνεψε με την ήθοποιία του, όπως μπορούσε να το κάμη, κι από μένα καλύτερα, με την ποίησή του.

Δέν ήξερα σχεδόν καθόλου τη Σχολή του 'Ελλ. Ωδειου και, τόμολογώ, δέν είχα καμμία πεποίθηση πώς το «Ψυχοσάββατο», το τού δύσκολο ίσως από τα θεατρικά μου έργα, θα παιζόταν τόσο καλά. Μα έμεινα έκπληκτος και καταγοητευμένος εκείνο το βράδυ, σαν είδα πώς κ' οι άλλοι έρασιτέχνες δέν πήγαν πάρα κάτω από τον πρωταγωνιστή. 'Αλλωστε 'ς αυτή την τραγωδία και τα τέσερα πρόσωπα, για να μην πώ και τα πέντε, καταντούν πρωταγωνιστές. Δέν ήταν βέβαια το τέλειο που θα έπαιθυμούσε κανένας να ιδή. Δέν ξέρω όμως αν αυτό το τέλειο το άπαντούμε πολύ συχνά και στα θέατρα μας, ούτε αν μερικές στιγμές από τη δική σας έρασιτεχνική παράσταση δέν ήταν εφάμιλλες μ' εκείνες που μας χαρίζουν οι άληθινοί ήθοποιοί.

Σε παρακαλώ πολύ, άγαπητέ μου Πάνο, να διαδύσσης τα ειλκρονή μου συγχαρητήρια και τις θερμές μου εθαριστίες 'ς όλους και 'ς όλες που έλαβαν

μέρος στο «Ψυχοσάββατο». Είδα την κυρία Θεώνη Δρακοπούλου και τη συγχαρηκα για την τόσο καρποφόρα διδασκαλία της. 'Όσο για σένα, δε βρίσκω, μά την άλήθεια, τα κατάλληλα λόγια, για να σ' εθαριστήσω και να σε συγχαρώ. Μπορείς να τα μαντέψεις άνάμεσ' απ' τις φτωχές αυτές γραμμές.

'Εγκάρδια χαρετίσματα,

Διώς σου
ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΙΛΙΝΑ

ΣΥΓΓΕΦΑ

Σύνγεφ' άραχνούφαντα κι άέρινα,
που τρέχετε ψηλά στον ουρανό,
την ώρα που όλόβαθα πονώ,
μ' έ πόνον ύπερκόσμιω, τρανώ,
καλώ σας.

'Αχ, πάρετε με, στ' άέρινα ταξίδια σας,
και φέρετε με ψηλά, ψηλά πολύ,
φορέστε μου φτερούγες για στολή,
και κάμτε και μένανε πουλί,
άητό σας.

Κι άς φύγουμε μαζί για χώρες άγνωστες
σε κόσμο εύτυχιμένο, μακρινό,
και σαν άχνοροδίσει το πουρνό
κι ο ήλιος μ' ένα φίλημα θερμό
σας λιώσει.

Σύνγεφ' άραχνούφαντα κι άέρινα,
και γίνετε δροσούλα και βροχή,
στον μαρμαμένον κρινών την ψυχή,
τότε κι ο πόνοσ μου χαρά στο δυστυχή
άς δώσει!

ΤΥΜΦΗΗΣΤΟΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ψυχή μου έσύ, της θλίψης άδερφή,
και του καμμού του αλύτρωτου έρασμένη,
ποιοι πόθοι σε σπαράζουνε κρυφοί
και ποιά λαχτάρα έδώ σ' άλυσοδένει;

Μάτια κοιτάς στον πόθον την κορφή,
έκει που κόσμοι ζούν διειρημένοι,
έκει που το φεγγάρι χουσαφι
γλυστράει σαν πονεμένο και πεθαίνει.

Κολτά! τα πάντα γύρω σιστεινά,
κι άναστρ' ή νύχτα, μύρη σαν την πίσσα
κι όλα σου ξένα, κι όλ' άλαργινά.

Σαλεύουν μοναχά τα κηπαρίσσα,
μέσ στα πλατεία και τ' άνασθα της κλάσης,
σά να σοβ' λέν να πώς να τ' άγκυλιώσεις.

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ